

Dosarul nr.2r-124/22

2-20083455-01-2r-22022022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – O. Parfeni

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca

DECIZIE

02 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Balasinenco Nadejda și Evghenii Doga, în interesele lui xxxxx și xxxxx împotriva Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei și a penalității,

împotriva încheierii din data de 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a restituit apelul Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată,

constată:

La 13 iulie 2021 Evghenii Doga în interesele soției și a copiilor minori xxxxx și xxxxx a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Air Moldova” SRL, prin care a solicitat încasarea sumei și a penalităților.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin încheierea din data de 19 mai 2021 a atras-o pe Nadejda Balasinenco în calitate de coreclamant.

Prin hotărârea din data de 24 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul CA „Air Moldova” SRL în beneficiul lui Evghenii Doga suma de 5 491,66 lei și penalitatea în sumă de 5 491,66 lei, s-a încasat din contul CA „Air Moldova” SRL în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 329,49 lei.

La 24 iunie 2021 CA „Air Moldova” SRL a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă. Totodată, a solicitat repunerea cererii de apel în termen.

Prin încheierea din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea privind repunerea în termen a apelului declarat de CA „Air Moldova” SRL, s-a repus în termenul legal de declarare a apelului înaintat, cauza s-a ridicat de la examinare cu remiterea acesteia în instanța de fond, pentru redactarea hotărârii motivate. Nu s-a dat curs cererii de apel înaintate de CA „Air Moldova” SRL, acordând companiei apelante un termen de 10 zile din data recepționării hotărârii motivate, pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii achitării taxei de stat, totodată

comunicându-i-se că în caz de nelichidare a neajunsurilor, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 01 februarie 2022 a restituit apelul declarat de către CA „Air Moldova” SRL, deoarece compania apelantă nu a înlăturat în termen neajunsurile cererii de apel.

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs CA „Air Moldova” SRL, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii cu trimiterea cauzei spre examinare în ordine de apel, la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului CA „Air Moldova” SRL a indicat că nu a recepționat încheierea instanței de apel din data de 27 octombrie 2021, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat termen pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat. Compania recurentă a susținut că încheierea din data de 27 octombrie 2021 nu a fost comunicată prin intermediul Poștei Moldovei nici până la data depunerii recursului.

CA „Air Moldova” SRL a indicat că Curtea de Apel Chișinău prin restituirea cererii de apel și prin neexpedierea încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel a îngădit accesul la justiție al companiei.

Instanța de apel contrar prevederilor art. 105, alin. (1¹) din Codul de procedură civilă a expediat încheierea din data de 27 octombrie 2021 prin intermediul poștei electronice, deși CA „Air Moldova” SRL nu este subiect al citării electronice.

La 22 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului pentru notificare copia recursului motivat depus de CA „Air Moldova” SRL împotriva încheierii din data de 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Însă, până la examinarea recursului, acesta nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu prevederile art. 424, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

Conform art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 01 februarie 2022, expediată participanților la proces prin intermediul oficiului poștal la 02 februarie 2022.

CA „Air Moldova” SRL s-a conformat prevederilor legale și la 09 februarie 2022 a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel.

Conform art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din data de 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că la 24 mai 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat hotărârea, prin care a admis acțiunea depusă de Evghenii Doga, a încasat din contul CA „Air Moldova” SRL în beneficiul lui Evghenii Doga suma de 5 491,66 lei și penalitatea în sumă de 5 491,66 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 329,49 lei.

Manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, CA „Air Moldova” SRL la 24 iunie 2021 a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, repunerea apelului în termen, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea privind repunerea în termen a apelului declarat de CA „Air Moldova” SRL, s-a repus în termenul legal de declarare apelul înaintat, cauza s-a ridicat de la examinare cu remiterea acesteia în instanța de fond, pentru redactarea hotărârii motivate. Nu s-a dat curs cererii de apel înaintate de CA „Air Moldova” SRL, acordându-i companiei apelante un termen de 10 zile din data recepționării hotărârii motivate, pentru înlăturarea neajunsurilor, totodată, comunicându-i-se că în caz de nelichidare a neajunsurilor, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 27 decembrie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal hotărârea motivată din data de 24 mai 2021.

Potrivit avizului de recepție anexat la fila dosarului 93, la 18 ianuarie 2022, CA „Air Moldova” SRL a recepționat copia hotărârii motivate din data de 24 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Ulterior, dat fiind faptul că CA „Air Moldova” SRL nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea din data de 27 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 01 februarie 2022 a restituit apelul declarat împotriva hotărârii din data de 24 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin recursul înaintat CA „Air Moldova” SRL a criticat soluția instanței de apel, susținând că nu a primit încheierea din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat un termen pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat la depunerea apelului.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul depus de către CA „Air Moldova” SRL, din motiv că compania apelantă nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel indicate în încheierea din data de 27 octombrie 2021, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 369, alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Instanța de apel, prin încheierea din data de 27 octombrie 2021 a acordat CA „Air Moldova” SRL, un termen de 10 zile de la data recepționării hotărârii motivate pentru prezentarea cererii de apel motivat și dovada achitării taxei de stat în mărime de 247,12 lei.

CA „Air Moldova” SRL a susținut că nu a recepționat încheierea din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Potrivit art. 100, alin. (1¹) din Codul de procedură civilă cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați *prin adresa electronică indicată* în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, *în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice*.

În condițiile speței, încheierea din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată de către instanța de apel la adresele electronice ale apelantei helpdesk@airmoldova.md, ffp@airmoldova.md și online@airmoldova.md.

Confirmarea expedierii documentului către CA „Air Moldova” SRL se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice anastasia.onu@justice.md. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului prin poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

La caz, însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea încheierii din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău la adresele electronice ale CA „Air Moldova” SRL, lipsesc.

Astfel, argumentul CA „Air Moldova” precum că nu a recepționat încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat un termen pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat, este declarativ și care este combătut prin materialele dosarului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia critic și argumentul CA „Air Moldova” SRL în sensul că încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost transmisă la o adresă electronică pe care compania nu a indicat-o cu titlu de a fi citată legal, deoarece, adresele electronice ale apelantei helpdesk@airmoldova.md, ffp@airmoldova.md și online@airmoldova.md sunt indicate pe pagina web a CA „Air Moldova” SRL. Mai mult, adresa electronică helpdesk@airmoldova.md figurează în materialele dosarului (f.d. 6-1142-43) și este gestionată de către CA „Air Moldova” SRL, condiție ce corespunde întocmai prevederilor art. 100, alin. (1¹) din Codul de procedură civilă.

Mai mult, instanța de recurs subliniază că prin prisma art. 105, alin. (1¹) din Codul de procedură civilă solicitarea cu privire la comunicarea citației sau înștiințării prin poșta electronică este necesară doar în cazul persoanelor fizice. CA „Air Moldova” SRL, fiind o entitate cu statut de persoană juridică de drept privat, nu poate invoca faptul că nu a solicitat expres comunicarea actelor de procedură prin mijloace electronice, instanța de apel având, în acest caz, marja de alegere a modalității de înștiințare a actului de dispoziție judecătoresc.

Drept urmare, acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea încheierii din 27 octombrie 2021 prin intermediul poștei electronice se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute de legislația în vigoare.

În aceste condiții este cert că CA „Air Moldova” SRL urma să respecte termenul acordat de instanța de apel și să depună apelul motivat și dovada achitării taxei de stat în termen de 10 zile din data recepționării hotărârii motivate.

Colegiul notează că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia participanții la proces trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În acest sens, dispozițiile art. 111, alin. (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Respectiv, prin prisma art. 111, alin. (3), termenul de procedură de 10 de zile, instituit de instanța de apel pentru prezentarea apelului motivat și dovezii achitării taxei de stat, a început să curgă din ziua imediat următoare datei recepționării hotărârii motivate a instanței de fond, adică de la 19 ianuarie 2022, iar data limită de depunere a apelului motivat și dovada achitării taxei de stat fiind ziua de 28 ianuarie 2022.

Însă, contrar ipotezelor relevate, coroborate normelor legale precitate, CA „Air Moldova” SRL nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel în termenul acordat de instanța de apel.

Ca urmare, prin încheierea din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369, alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de către CA „Air Moldova” SRL din motiv că în termenul stabilit întreprinderea apelantă nu a prezentat apelul motivat și dovada achitării taxei de stat în mărime de 247,12 lei impusă pentru cererea de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă CA „Air Moldova” SRL, ori Curtea de Apel Chișinău în încheierea din 27 octombrie 2021 a indicat expres termenul de 10 zile din data recepționării hotărârii motivate în care compania apelantă trebuia să prezinte apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat, însă în termenul-limită CA „Air Moldova” SRL nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel.

La acest segment este de menționat, faptul că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor instanța de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

Totodată, se rețin dispozițiile art. 56, alin. (3) și art. 61, alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Colegiul notează că restituirea cererii de apel depusă de către CA „Air Moldova” SRL a survenit ca sancțiune procedurală pentru pasivitatea acesteia și lipsa interesului față de prezentul proces.

În conformitate cu art. 10, alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În altă ordine de idei, instanța de recurs învederează că certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelanților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării apelantului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de CA „Air Moldova” SRL și de a menține încheierea din data de 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține încheierea din data de 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Balasinenco Nadejda și Evghenii Doga, în interesele lui xxxxx și xxxxx împotriva Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei și a penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas